

Elever i specialskolan läsåret 2020/21

I denna promemoria redogör vi för statistiken över elever i specialskolan läsåret 2020/21. Statistiken publiceras också i tabeller på Skolverkets webbplats. Här finns dessutom kvalitetsdeklarationer för den officiella statistiken.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/

Sammanfattning

- Läsåret 2020/21 går 720 elever i specialskolan. Antalet elever i specialskolan har ökat med 3 procent jämfört med föregående läsår, då antalet elever i specialskolan var 699. Det totala antalet elever i specialskolan har ökat kontinuerligt sedan läsåret 2012/13.
- I specialskolan är knappt 62 procent av eleverna pojkar. Medan könsfördelningen bland eleverna i regionskolorna är mer jämn, så är pojkarna i majoritet i riksskolorna.
- Totalt har 51 procent av eleverna en annan hemkommun än den där skolenheten är belägen. Andelen elever som går i en specialskola i en annan kommun än hemkommunen är högre i regionskolorna än i riksskolorna, 58 procent jämfört med drygt 42 procent. Andelen elever som har en annan hemkommun än den där skolenheten är belägen har varit relativt stabil över tid i regionskolorna, medan den i riksskolorna under de senaste tio läsåren har minskat kraftigt för att därefter öka något igen.
- Knappt hälften av eleverna, 48 procent, är födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. Andelen elever som är födda i Sverige och har utlandsfödda föräldrar är 21 procent, och andelen elever som är födda utomlands¹ är 31 procent.
- Andelen av eleverna i specialskolan vars föräldrar har en eftergymnasial eller gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå är 42 respektive 36 procent. 14 procent av eleverna har föräldrar med en förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå.²
- Läsåret 2020/21 har 42 procent av eleverna rapporterats vara berättigade till modersmålsundervisning, vilket är en ökning med drygt 2 procentenheter jämfört med föregående läsår. Av eleverna som är berättigade till modersmålsundervisning deltar 24 procent i modersmålsundervisning, vilket är i nivå med läsåret 2019/20.

¹ Elever med okänd bakgrund är medräknade i denna kategori.

² För vissa elever som invandrat till Sverige saknas uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå.

Bakgrund

Om specialskolan

Specialskolan ska ge barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller grundsärskolan en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar, och som så långt som möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan.³

Specialskolor finns på sex olika orter i Sverige.⁴ Det finns fem regionskolor och fem riksskolor. Regionskolorna tar emot elever som är döva eller som har en hörselnedsättning som inte behöver utbildning vid en riksskola. Riksskolorna finns för elever med olika förutsättningar som hörselnedsättning och utvecklingsstörning, grav språkstörning, dövblindhet samt elever med synnedsättning och ytterligare funktionsnedsättning.⁵

Specialskolan har tio årskurser, som delas in i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Lågstadiet består av årskurs 1–4, mellanstadiet av årskurs 5–7 och högstadiet av årskurs 8–10.⁶

Huvudman

Specialpedagogiska skolmyndigheten driver specialskolor på uppdrag av staten.⁷

Elevkategorier

Svensk och utländsk bakgrund

Elevernas bakgrund redovisas enligt följande indelning:

- *Elever med svensk bakgrund.* Med svensk bakgrund avses att eleven själv är född i Sverige och att minst en av föräldrarna är född i Sverige.
- *Elever med utländsk bakgrund.* Med utländsk bakgrund avses att eleven är född utomlands eller född i Sverige med två utlandsfödda föräldrar.
- *Elever med okänd bakgrund.* Med okänd bakgrund avses elever som inte var folkbokförda per den 30 september innevarande läsår.

Föräldrars utbildningsbakgrund

Eleverna redovisas också utifrån deras föräldrars högsta utbildningsnivå, där utbildningsnivån kan delas in i ett antal kategorier. Förgymnasial och gymnasial utbildning utgör låga utbildningsnivåer och eftergymnasial utbildning utgör hög utbildningsnivå. Vilken utbildningsnivå en elevs föräldrar har definieras utifrån den

³ 12 kap 2 § skollagen (2010:800).

⁴ Umeå, Härnösand, Stockholm, Örebro, Vänersborg och Lund.

⁵ 8–10 §§ förordningen (2011:130) med instruktion för Specialpedagogiska skolmyndigheten.

⁶ 12 kap. 3 § skollagen.

⁷ 12 kap. 26 § skollagen.

högsta utbildningen hos minst en förälder. Om en elevs föräldrar har exempelvis eftergymnasial utbildning betyder det att minst en av elevens föräldrar har eftergymnasial utbildning och att denna nivå också är den högsta hos de båda föräldrarna. I vissa fall saknas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå.⁸

Språk

Modersmålsundervisning

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning om vissa förutsättningar är uppfyllda. Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om minst fem elever som ska erbjudas modersmålsundervisning i språket önskar sådan undervisning, och det finns en lämplig lärare. Om det andra modersmålet är ett av de nationella minoritetsspråken⁹ är kraven lägre. Då ska eleven erbjudas modersmålsundervisning oavsett antal elever.¹⁰

Om statistiken

I detta pm presenteras statistik om elever i specialskolan.

Elevstatistiken innehåller uppgifter om könsfördelning, antal elever i de olika årskurserna, elevernas boendeform, och andel elever som har svensk, utländsk eller okänd¹¹ bakgrund. Utöver det innehåller statistiken uppgifter om vilken utbildningsnivå elevens föräldrar har. Det framgår också hur stor andel av eleverna som går i region- respektive riksskolor och hur stor andel som har en annan hemkommun än den kommun som de går i skola i.

Vidare redovisas statistik om andelen elever som är berättigade till och deltar i modersmålsundervisning.

Skolornas kännedom om antalet elever som är berättigade till modersmålsundervisning uppkommer vanligen genom att vårdnadshavare fyller i uppgifter om förekomst av annat modersmål på en blankett till skolan eller genom att det kommer in en ansökan om modersmålsundervisning till skolan. Detta innebär att statistiken inte redovisar det totala antalet berättigade elever utan i stället det antal som skolorna har kännedom om och som bedömts som berättigade.

I löpande text i pm:en avrundas sifferuppgifter till tre informationsbärande siffror. Det betyder till exempel att 1 083 417 elever anges som 1 080 000 elever och att 13 128 lärare anges som 13 100 lärare. Alla beräkningar utgår dock från icke avrundade uppgifter.

⁸ För vissa elever som invandrat till Sverige saknas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå.

⁹ Enligt 7 § språklagen (2009:600) är de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

¹⁰ 12 kap. 7 § skollagen och 5 kap. 7–13 §§ skolförordningen.

¹¹ Med okänd bakgrund avses elever som inte var folkbokförda per den 30 september aktuellt läsår.

Insamling av uppgifter

Statistiken över elever i specialskolan ingår i Sveriges officiella statistik och avser den vecka den 15 oktober inträffar. Skolverket begär in uppgifter från huvudmannen via Statistiska centralbyrån (SCB).

Bakgrundsinformation kommer från Registret över totalbefolkningen samt Utbildningsregistret hos Statistiska centralbyrån (SCB).

Jämförbarhet över tid

Statistiken för året jämförs i första hand med föregående år samt för en period på tio år.

Uppgifter om elever i specialskolan har tidigare samlats in på gruppnivå, men från och med insamlingen läsåret 2019/10 samlas uppgifterna in på individnivå. Genom tillgången till uppgifter på individnivå får vi bättre förutsättningar att följa upp skolväsendet och olika reformer.

Sedan läsåret 2019/20 rapporteras endast ett modersmål per elev, i första hand det modersmål som eleven får undervisning i. Tidigare har samtliga språk som eleven är berättigad till redovisats i statistiken.

Nytt för läsåret 2020/21 är att Skolverket redovisar statistik om svensk och utländsk bakgrund och föräldrarnas utbildningsbakgrund.

Elevantalet i specialskolan påverkas av flera faktorer. Förutom grundläggande faktorer som antalet födda barn i landet och föräldrars inställning konstaterar Utredningen om en flexibel specialskola att tillgången till kommunala och fristående skolalternativ är den faktor som har störst påverkan på elevantalet i specialskolan. I delbetänkandet pekas även de dåvarande landstingens och huvudmännens informationsinsatser och den hörseltekniska utvecklingen ut som faktorer med stor påverkan.¹²

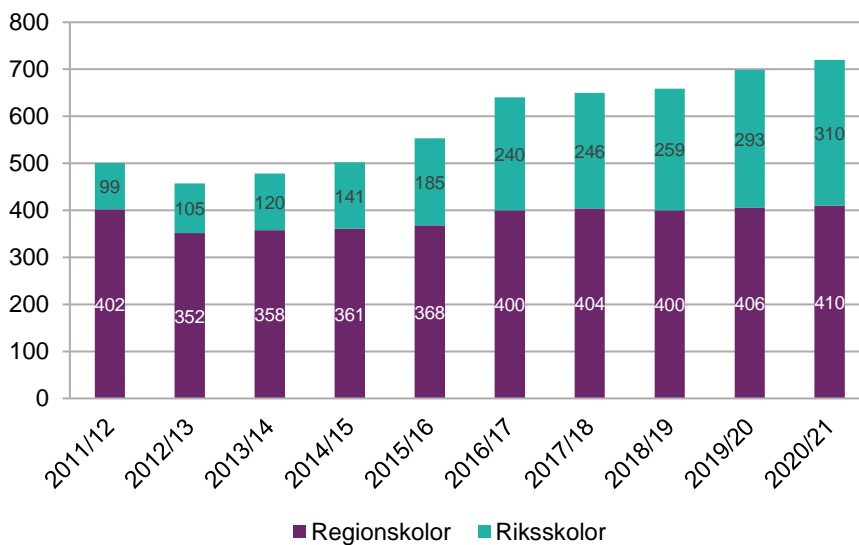
¹² SOU 2011:30. *Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp.*

Antalet elever

Läsåret 2020/21 går 720 elever i specialskolan. Av dessa går 410 elever i regionskolorna. Det motsvarar 57 procent av specialskolans elever. Det totala antalet elever i riksskolorna är 310.

Diagram 1 visar utvecklingen av antalet elever i specialskolan de senaste tio läsåren uppdelat på regionskolor och riksskolor.

Diagram 1. Antal elever i specialskolan läsåren 2011/12–2020/21.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 2 för läsåren 2011/12–2020/21.

Totalt sett har antalet elever i specialskolan ökat med 3 procent jämfört med föregående läsår, då antalet elever i specialskolan var 699. Det totala antalet elever i specialskolan har ökat kontinuerligt sedan läsåret 2012/13.

Antalet elever i regionskolorna är i nivå med föregående läsår och har varit stabilt under de senaste fem läsåren.

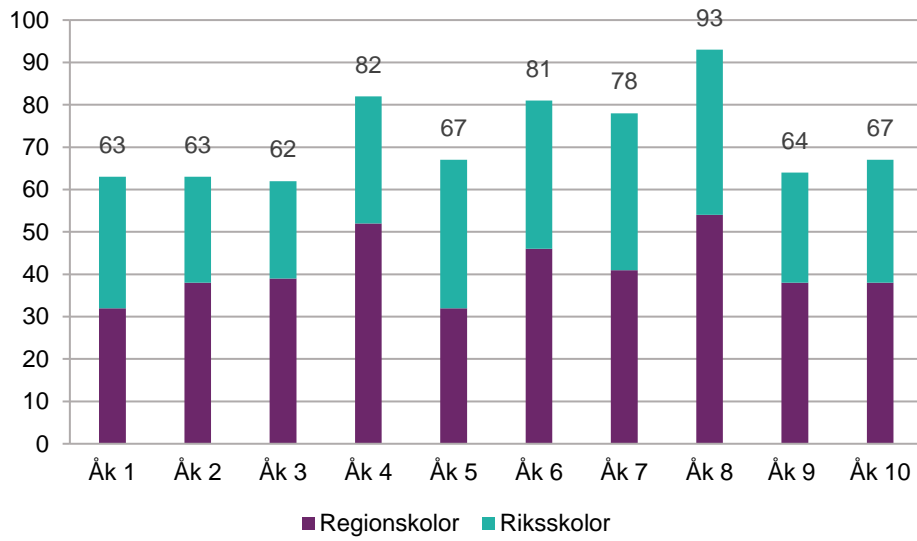
I riksskolorna har antalet elever ökat kontinuerligt de senaste tio läsåren. Jämfört med föregående läsår har elevantalet ökat från 293 till 310 elever, vilket innebär en ökning med 6 procent.

Elever per årskurs

Antalet elever varierar mellan årskurserna. Av alla specialskolans elever läsåret 2020/21 går 38 procent i årskurs 1 till 4, 31 procent i årskurs 5 till 7 och 31 procent i årskurs 8 till 10.

I diagram 2 visas antalet elever i specialskolan per årskurs uppdelat på regionskolor och riksskolor.

Diagram 2. Fördelning av elever per årskurs inom specialskolan läsåret 2020/21.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 4 för läsåret 2020/21.

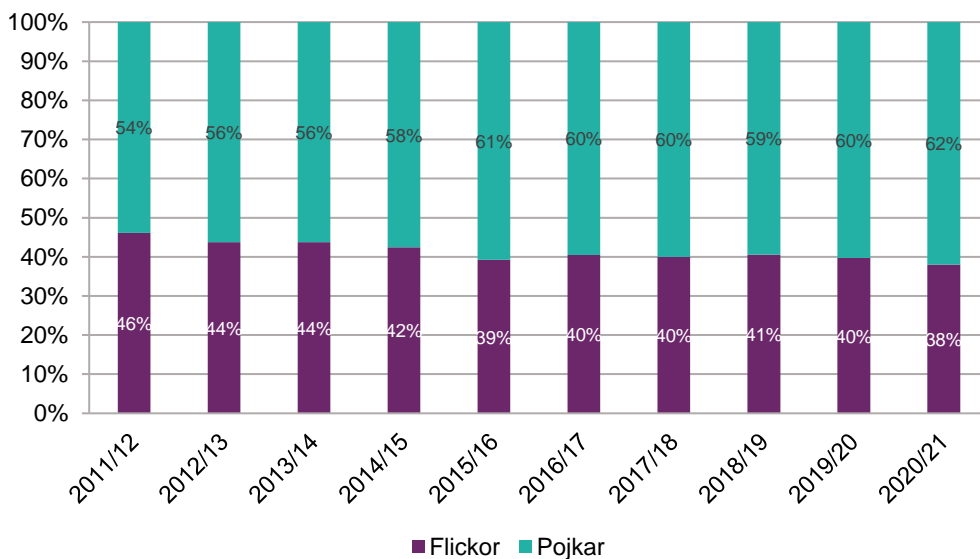
Elevsammansättningen

Flickor och pojkar

I specialskolan är knappt 62 procent av eleverna pojkar. Medan könsfördelningen i regionskolorna är mer jämn med 55 procent pojkar och 45 procent flickor, är pojkarna i majoritet i riksskolorna med 70 procent av eleverna.

Diagram 3 visar könsfördelningen bland alla elever i specialskolan för de senaste tio läsåren.

Diagram 3. Könsfördelning bland elever i specialskolan läsåren 2011/12–2020/21.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 3 för läsåren 2011/12–2018/19 och tabell 2 för läsåren 2019/20–2020/21.

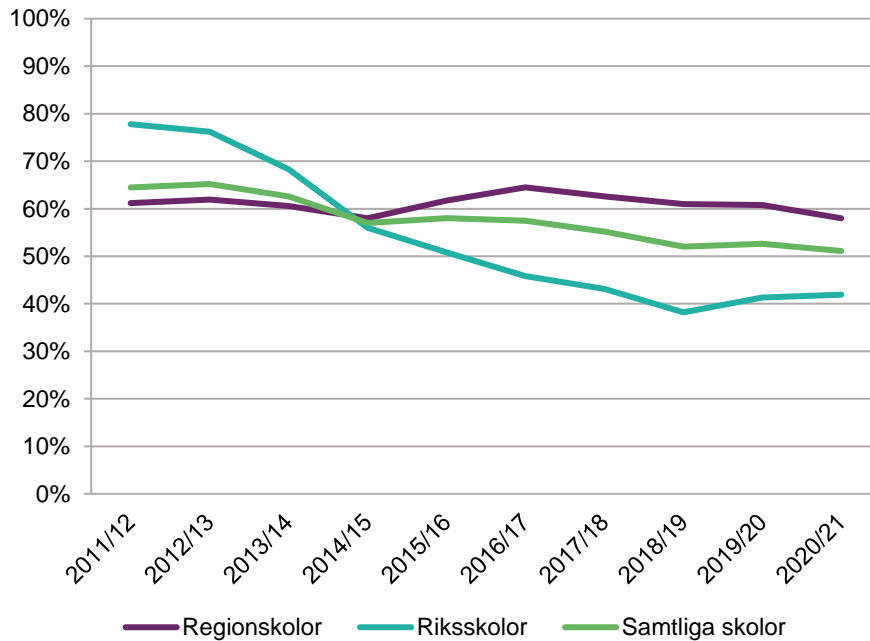
Diagrammet visar att könsfördelningen bland eleverna har varit relativt stabil de senaste sex läsåren, men att det skett en liten ökning av andelen pojkar läsåret 2020/21 jämfört med läsåret innan.

Hemkommuner

Specialskolans tio skolenheter är belägna i sex kommuner och har elever från 134 kommuner. Totalt har 51 procent av eleverna en annan hemkommun än den där skolenheten är belägen. Andelen elever som går i en specialskola i en annan kommun än hemkommunen är högre i regionskolorna än i riksskolorna, 58 procent jämfört med 42 procent.

I diagram 4 på nästa sida redovisas andelen elever med annan hemkommun än den där skolenheten är belägen uppdelat på regionskolor och riksskolor under de senaste tio läsåren.

Diagram 4. Andel elever i specialskolan med annan hemkommun än den där skolenheten är belägen läsåren 2011/12–2020/21.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 5 för läsåren 2011/12–2020/21.

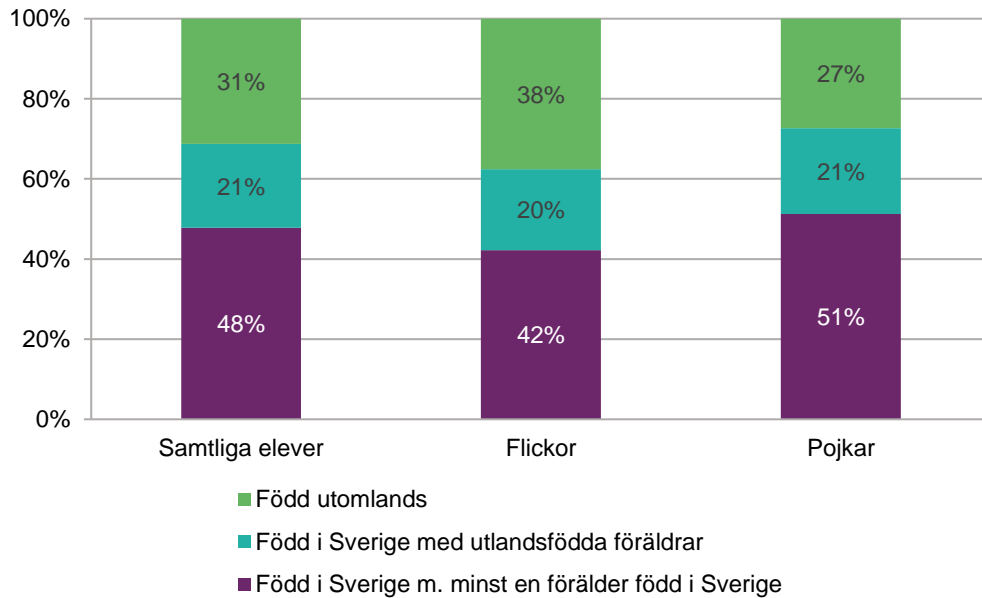
Diagrammet visar att andelen elever, som har en annan hemkommun än den där skolenheten är belägen, minskade kraftigt i riksskolorna under flera läsår, men att den återigen ökat något under de senaste två läsåren. I regionskolorna har motsvarande andel varit relativt stabil, dock minskar den med knappt 3 procentenheter mellan läsåren 2019/20 och 2020/21.

Trots att drygt hälften av specialskolans elever inte går i en skola i hemkommunen bor nästan 91 procent av eleverna hemma hos föräldrarna. Övriga elever bor i elevhem eller annat enskilt hem.

Svensk och utländsk bakgrund

Läsåret 2020/21 är nästan hälften, 48 procent, av eleverna i specialskolan födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. Andelen elever som är födda i Sverige och har utlandsfödda föräldrar är 21 procent, och andelen elever som är födda utomlands är 31 procent.

Diagram 5 på nästa sida visar andelen elever i specialskolan med svensk och utländsk bakgrund uppdelat på flickor och pojkar.

Diagram 5. Andel elever med svensk och utländsk bakgrund i specialskolan uppdelat på kön läsåret 2020/21.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 6 A för läsåret 2020/21.

Diagrammet visar att andelen pojkar som är födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige är högre än motsvarande andel för flickor, 51 jämfört med 42 procent. Det är också en högre andel av flickorna än pojkarna som är födda utomlands.

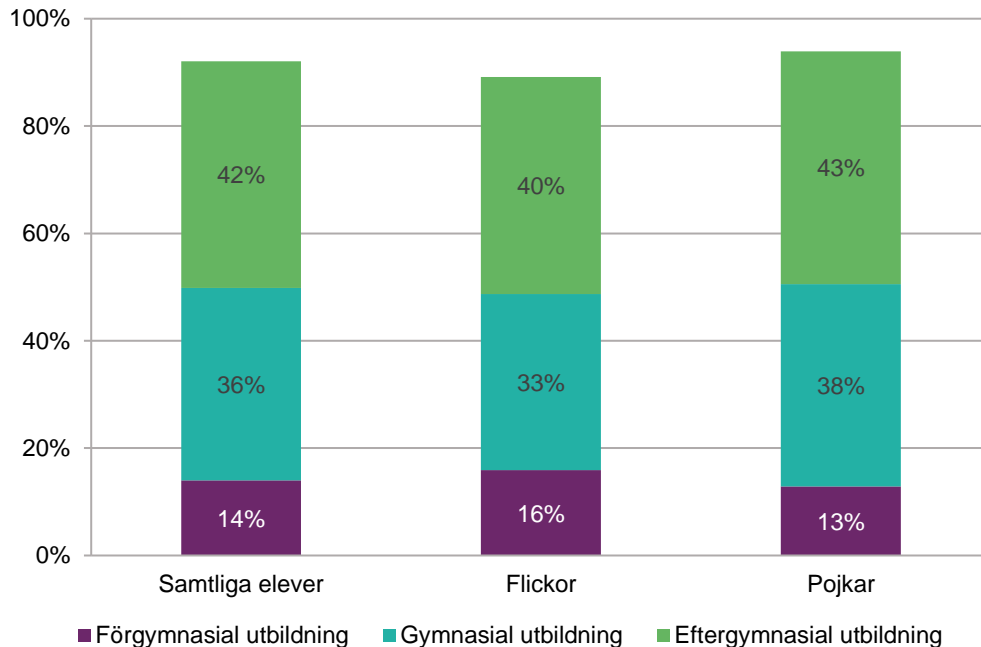
I riksskolorna är drygt hälften, 54 procent, av eleverna födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. Motsvarande andel för regionskolorna är 43 procent. Det är en större andel av eleverna i regionskolorna än i riksskolorna som är födda utomlands, 45 jämfört med 13 procent, medan andelen elever som är födda i Sverige med utlandsfödda föräldrar är högre i regionskolorna än i riksskolorna, 33 jämfört med 12 procent.

Föräldrars utbildningsbakgrund

Bland eleverna i specialskolan har majoriteten föräldrar med eftergymnasial eller gymnasial utbildning, 42 respektive 36 procent. Andelen elever med föräldrar med en förgymnasial utbildning är 14 procent totalt sett.

I diagram 6 på nästa sida redovisas andelen elever i specialskolan efter föräldrarnas högsta utbildningsnivå uppdelat på flickor och pojkar.

Diagram 6. Andel elever efter föräldrarnas högsta utbildningsnivå uppdelat på kön läsåret 2020/21.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 6 B för läsåret 2020/21.

Andelen elever vars föräldrar har en eftergymnasial eller gymnasial utbildning är högre bland pojkarna än flickorna, 43 respektive 38 procent, jämfört med 40 respektive 33 procent. Samtidigt är andelen flickor med föräldrar med förgymnasial utbildning något högre än motsvarande andel för pojkarna, 16 jämfört med 13 procent. För 8 procent av eleverna saknas information om föräldrarnas utbildningsbakgrund.¹³

Det finns vissa skillnader mellan region- och riksskolorna vad gäller föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Andelen elever med föräldrar med eftergymnasial eller gymnasial utbildning är högre i riksskolorna än i regionskolorna, 44 respektive 41 procent jämfört med 41 respektive 32 procent.

¹³ För vissa elever som invandrat till Sverige saknas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå. Uppgiften saknas också för elever med okänd bakgrund.

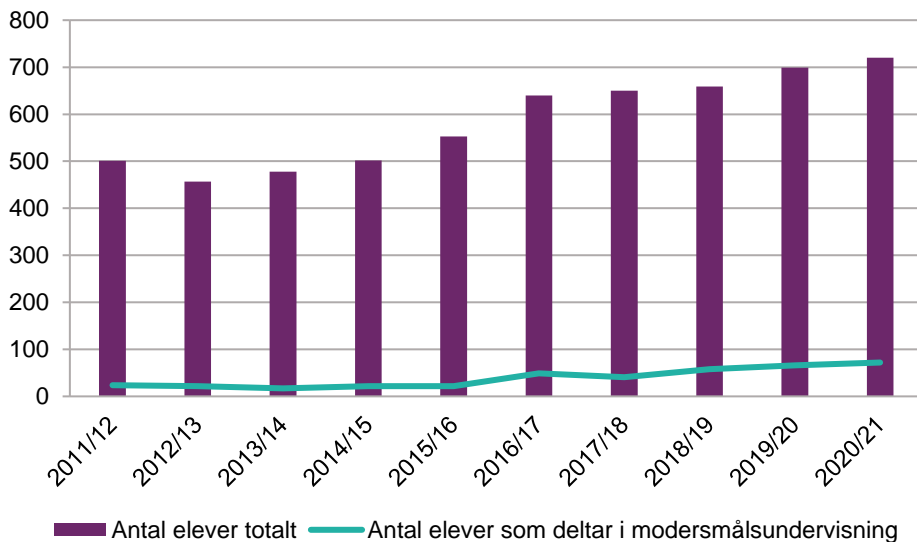
Elever som läser olika språk

Modersmålsundervisning¹⁴

Läsåret 2020/21 har 301 av specialskolornas elever rapporterats vara berättigade till modersmålsundervisning. Det motsvarar 42 procent av samtliga elever i specialskolan, och är en ökning med drygt 2 procentenheter jämfört med föregående läsår. Av eleverna som är berättigade till modersmålsundervisning deltar 24 procent i modersmålsundervisning, vilket är i nivå med läsåret 2019/20.

Diagram 7 visar utvecklingen av antalet elever som deltar i modersmålsundervisning sedan läsåret 2011/12.

Diagram 7. Antal elever i specialskolan som deltar i modersmålsundervisning läsåren 2011/12–2020/21.

Källa: Specialskolan, Elever, tabell 3 för läsåren 2011/12–2020/21.

Sett till alla elever i specialskolan har andelen elever som deltar i modersmålsundervisning ökat över tid. Läsåret 2020/21 deltar 10 procent av specialskolans elever i modersmålsundervisning, motsvarande siffra läsåret 2011/12 var knappt 5 procent.

¹⁴ Korrigerad uppgift 2021-07-09. Uppgifterna gällande modersmålsundervisning har korrigerats efter att Skolverket har upptäckt ett bearbetningsfel i samband med framtagningen av statistiken.

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

De tabeller som uppgifterna är hämtade från hittar du på Skolverkets webbplats.
www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde]
› [läsåår, termin, år] › [Tabell XX].

På Skolverkets webbplats redovisas statistik för riket.

I kvalitetsdeklarationen för statistiken finns information om statistikens ändamål, innehåll, tillförlitlighet, aktualitet, tillgänglighet och jämförbarhet. Du hittar kvalitetsdeklarationen på Skolverkets webbplats.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde]
› [läsåår, termin, år] › [Relaterade dokument].